

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16137

Tarih : 02.02.2026

39906

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Adalet Bakanı* tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim **30.01.2026**.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

Türkiye'de son yıllarda avukatlara yönelik fiziksel saldırılar, cezasızlık pratikleri, yargısal kriminalizasyon ve kurumsal baskılar yoluyla savunma makamını sistematik biçimde zayıflatan bir süreç yaşanmaktadır.

Diyarbakır Barosu Avukat Hakları Merkezi'nin bölgesel raporuna göre yalnızca son beş yılda avukatlara yönelik en az 182 şiddet vakası tespit edilmiştir. Bu vakaların önemli bir bölümünün adliyelerde, kolluk birimlerinde ve kamu görevlilerinin dahil olduğu alanlarda gerçekleşmiş olması, savunmanın kamusal faaliyet alanının fiilen güvencesiz hale geldiğini göstermektedir. Avukatların mesleki faaliyet yürüttükleri mekanların bizzat risk alanına dönüşmesi, devletin avukatları koruma yönündeki pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmediğine işaret etmektedir.

Bu tablo, raporda yer alan vakalarla sınırlı olmayıp ülkenin farklı bölgelerinde de benzer biçimde ortaya çıkmaktadır. Örneğin 7 Ocak'ta Yalova'da SGK vekili Av. Zekeriya Polat görev yaptığı kurumda katledilmiştir. Avukatların meslek icrası sırasında yaşamlarını yitirdiği veya ağır biçimde yaralandığı bu saldırılar karşısında yürütülen adli süreçlerin etkisizliği, cezasızlığı derinleştirmiştir.

Avukatlar yalnızca bireysel saldırıların değil, kamusal ve siyasal süreçlerde yürütülen müdahalelerin de doğrudan hedefi haline gelmiştir. 6 Ocak'tan sonra Halep ve Kuzey ve Doğu Suriye'ye yönelik saldırılara karşı yapılan barışçıl protestolara müdahale edilmiş; çok sayıda

yurttaşla birlikte avukatlar da gözaltına alınmıştır. 19 Ocak'ta Van'da yapılan protestolarda Van Barosu Başkanı Sinan Özaraz dahil çok sayıda kişi gözaltına alınmıştır.

Savunma makamına yönelik şiddet, yalnızca fiziki saldırılarla sınırlı olmayıp, savunmanın yargı eliyle kriminalize edilmesiyle doğrudan bağlantılı biçimde ilerlemektedir. Nitekim son yıllarda avukatların üstlendikleri dosyalar, müvekkilleriyle yaptıkları görüşmeler ve yürüttükleri savunma faaliyetleri, bizzat ceza soruşturmalarının ve kovuşturmaların konusu haline getirilmekte; avukatlık faaliyeti suç isnadının merkezine yerleştirilmektedir. Bu durumu en çıplak biçimde ortaya koyan en güncel örnek, Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) üyesi avukatlar ile kapatılan Tutuklu Aileleriyle Dayanışma Derneği (TUAD) üyelerinin birlikte yargılandığı ve yaklaşık on yıl süren dava olmuştur. 28 Ocak 2026 tarihli duruşmada, yargılanan 12 avukattan 10'u ile 34 sivil toplum temsilcisinin birçoğu hakkında 'örgüt üyeliği' ve 'örgüt propagandası' iddialarıyla uzun süreli hapis cezaları verilmiş; bu dosyada avukatların yürüttükleri savunma faaliyetleri doğrudan mahkumiyet gerekçesine dönüştürülmüştür.

Savunma makamına yönelik şiddetin artmasında önemli diğer bir husus ise baroların kurumsal varlığını hedef alan yargı süreçleridir. Örneğin İstanbul Barosu yöneticileri hakkında yalnızca kamusal bir açıklama nedeniyle ceza davası açılması, beraatla sonuçlansa dahi, baroların ve avukatların sürekli bir yargı tehdidi altında tutulduğunu ortaya koymuştur. Yargı süreçleri, bu yönüyle adalet üretmenin değil, savunmayı disipline etmenin araçlarına dönüşmektedir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki son yıllarda savunma makamının tarihsel ve kurumsal zemini doğrudan hedef alan, avukatlara yönelik şiddet ve baskı iklimiyle birlikte ilerleyen ve savunmanın ortak kurumsal iradesini dağıtan düzenlemeler de hayata geçirilmiştir. Avukatların adliyelerde, kolluk birimlerinde ve kamusal alanlarda artan biçimde hedef hâline getirildiği bir tabloda, baroların kurumsal bütünlüğünün parçalanması, savunmanın bu saldırılar karşısındaki kamusal ağırlığını ve koruyucu kapasitesini de doğrudan zayıflatmıştır. "Aynı ilde birden fazla baro" kurulmasının önünü açan düzenleme bu sürecin en somut örneklerinden biridir.

Öte yandan, Avrupa Konseyi tarafından 12 Mart 2025'te kabul edilen ve 13 Mayıs 2025'te imzaya açılan "Avukatlık Mesleğinin Korunmasına Dair Sözleşme", avukatlara yönelik tehdit, saldırı ve baskıları açık biçimde insan hakları ihlali olarak tanımlamasına rağmen Türkiye tarafından halen imzalanmamış ve taraf olunmamıştır. Bu durum, savunma hakkının korunması bakımından ciddi bir hukuki ve kurumsal boşluk bulunduğunu göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Son beş yıl içinde avukatlara yönelik Türkiye genelinde adli soruşturmaya konu olan kaç şiddet, tehdit ve öldürme vakası yaşanmıştır.
2. Bu vakalarda kamu görevlilerinin fail ya da ihmali bulunan taraf olduğu dosya sayısı kaçtır? Bu dosyalarda verilen disiplin ve ceza yaptırımları nelerdir?
3. Gerekçede açıkça atıf yapılan 6 Ocak sonrası protestolar kapsamında, kaç avukat gözaltına alınmıştır?
4. Avukatların adliyelerde, cezaevlerinde ve kolluk birimlerinde maruz kaldıkları saldırılara ilişkin olarak, Adalet Bakanlığı'nın özel bir izleme, raporlama ve koruma mekanizması bulunmakta mıdır? Yoksa bu yönde neden bugüne kadar bir sistem kurulmamıştır?
5. Av. Zekeriya Polat'ın 7 Ocak'ta görev yaptığı kurumda katledilmesi dosyalarında yürütülen soruşturmanın mevcut durumu nedir?
6. ÖHD üyesi avukatların yargılandığı ve 28 Ocak 2026 tarihinde mahkumiyetle sonuçlanan davada, avukatlık faaliyetlerinin suçlama konusu yapılması, Bakanlığınızca savunma hakkı ve avukatlık mesleğinin dokunulmazlığı bakımından nasıl değerlendirilmektedir?
7. Bir avukatın üstlendiği dosyalar, müvekkilleriyle görüşmeleri ve savunma faaliyetlerinin delil haline getirilmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi ve avukatlık güvenceleriyle bağdaşmakta mıdır?
8. Baro yöneticileri hakkında yalnızca mesleki ve kamusal açıklamaları nedeniyle ceza davaları açılmasının, savunmanın kurumsal bağımsızlığı üzerinde caydırıcı etki yarattığı Bakanlığınızca kabul edilmekte midir?
9. Avukatlara yönelik saldırı ve tehdit dosyalarında etkin soruşturma yürütülmemesinin, savunmaya dönük şiddeti teşvik eden bir cezasızlık zemini yarattığına ilişkin bir incelemeniz var mıdır?
10. Avrupa Konseyi'nin "Avukatlık Mesleğinin Korunmasına Dair Sözleşmesi"ne Türkiye'nin halen taraf olmamasının gerekçesi nedir? Bakanlığınızın bu sözleşmeye taraf olunmasına dair yürüttüğü bir çalışma bulunmakta mıdır?
11. Avukatların mesleki faaliyetleri nedeniyle hedef alınmasını önlemek amacıyla, özel bir suç tipi, ağırlaştırıcı neden veya koruyucu yasal mekanizma oluşturulmasına yönelik Bakanlığınızın bir hazırlığı var mıdır?